

DOBRA EDUKACJI I ICH
PEDAGOGICZNA EKSPŁORACJA

INSTYTUT PEDAGOGIKI
UNIwersYTET JAGIELLOŃSKI

KSIĘGA ABSTRAKTÓW

Międzynarodowa Konferencja Naukowa

DOBRA EDUKACJI I ICH PEDAGOGICZNA EKSPŁORACJA

EDUCATIONAL GOODS AND THEIR PEDAGOGICAL EXPLORATION

organizowana w ramach obchodów 50-lecia

Instytutu Pedagogiki UJ

KRAKÓW 2019

Tetyana Blyznyuk

Vasyl Stefanyk Precarpathian

National University, Ukraine

INNOVATIVE APPROACHES IN TRAINING FUTURE ENGLISH TEACHERS FOR PRIMARY SCHOOL

SUMMARY

Ukrainian system of education is undergoing numerous reformatations. One of important issues is the modernization of pedagogical higher education, which requires of university teachers to use innovative approaches and teaching tools. The author of the article highlights some didactic aspects in the process of preparing English language teachers for primary school.

Veronika Bocsi

University of Debrecen, Hungary

Students' conceptions about intellectual roles in Hungary

SUMMARY

Several function were linkned to the social group of intellectuals but in the past decades these functions were transformed. Our empirical data come from a nationwide quantitative student research in Hungary (N=1502). We have created a questionblock with 18 items and these items based on special literature. We can model the students' conceptions about intellectual roles. This is a mixed pattern in which the expertise and the classic intellectual elements are dominant. The items of the criticism, the elements of the public intellectual life and the macrolevel effects are slightly.

**Teachers as wizards: surprising relations between school organizational climate,
students' perceptions of teacher's interaction style and their evaluation
of the Ethics education school subject**

SUMMARY

A common assumption in investigating the relationships between school culture and the educational achievement is that about direct proportion the more positive school culture is the better results in schools are achieved. But are there any exceptions, specific subjects or field of education where this relation could be opposite? Ethics education as school subject which aims to develop the students' prosocial behaviour and which is conceived on the basis of experiential methods creates specific classroom atmosphere. Research data shows that it probably acts as an island of alleviation in the middle of the schools unfavorable culture. The revised prosocial behaviour scale (Roche & Sole, 1998), the Ethics education evaluation form (Brestovansky et al., 2015), the Questionnaire on Teacher Interaction (QTI, Wubbels & Levy, 1991, in Vasičková, 2015), and the adopted Organizational Climate Description Questionnaire for secondary schools (OCDQ-RS, Hoy, Tarter and Kottkamp, 1991 in Chval and Urbanek, 2012) were used in sample of the low secondary schools students (N=429, Mage = 13,76 years old, 54,5% males) and teachers (N=177, 90,40% females) from 11 schools. Results point that the more critically teachers see the staff climate the better students evaluate the Ethics education teacher's interactive style and the Ethics education school subject itself.

Olena Budnyk

Vasyl Stefanyk Precarpathian
National University, Ukraine

THE USE OF BLENDED LEARNING METHODS IN A HIGHER EDUCATION INSTITUTION

SUMMARY

The author emphasizes that in connection with the development and practical use of new information and communication technologies (ICTs), education undergoes significant changes, and in particular the e-Learning methods nowadays are the subject of wide introduction in the education system of foreign countries.

Agata Cudowska

Uniwersytet w Białymstoku

Twórcze orientacje życiowe nauczycieli jako szczególne zasoby w edukacji

Creative life orientations of teachers as particular resources in education

STRESZCZENIE

Twórcza orientacja życiowa jest specyficznym, głęboko osobistym i w pełni zaangażowanym sposobem pełnienia codziennych obowiązków w życiu. Ma charakter emancypacyjny i dialogiczny, kształtuje się w relacji człowieka ze światem, w procesie zdobywania podmiotowości i wolności, w dialogu z Innym. W procesie kształtowania i rozwijania twórczego ustosunkowania do życia w edukacji szczególna rola przypada nauczycielowi. Nauczyciel, który akceptuje twórczość codzienną jako wartość, rozumie jej sens i znaczenie w rozwoju osobowości potrafi dostrzec ją i docenić u swoich uczniów. Jest przekonany o potrzebie przekazywania wiedzy na temat twórczego procesu, uwrażliwiania na kreatywność innych ludzi, uświadamiania jej znaczenie w codziennym życiu. Wyniki badań

wskazują, że tylko niespełna jedna czwarta nauczycieli akceptuje twórczy typ ustosunkowania do życia, dominują zaś orientacje zachowawcze i ambiwalentne. Postrzeganie twórczych orientacji życiowych w szerokiej perspektywie umożliwia traktowanie ich jak swoistych zasobów, które sprzyjają urzeczywistnianiu potencjału rozwojowego człowieka i są źródłem siły w radzeniu sobie z trudnościami żywotnymi.

Słowa kluczowe: Twórcza orientacja życiowa, nauczyciel, edukacja, zasoby

SUMMARY

Creative life orientation is a specific, deeply personal and fully engaged way of fulfilling everyday duties in life. It has an emancipatory and dialogical character, it is shaped in the relation of man with the world, in the process of gaining subjectivity and freedom, in dialogue with the Other. In the process of shaping and developing a creative attitude to life in education, a special role belongs to the teacher. A teacher who accepts everyday creativity as a value, understands its sense and meaning in personality development can see it and appreciate it in its students. He is convinced of the need to convey knowledge about the creative process, sensitize other people's creativity, and make them aware of its importance in everyday life. The research results indicate that only less than a quarter of teachers accept the creative type of attitude to life, and conservative and ambivalent orientations prevail. Perceiving creative life orientations in a broad perspective allows them to be treated as specific resources that are conducive to the realization of human development potential and are a source of strength in dealing with life's hardships.

Keywords: Creative life orientation, teacher, education, resources.

Grzegorz Godawa

Uniwersytet Papieski

Jana Pawła II w Krakowie

Troska dziadka o rozwój terminalnie chorej wnuczki. Studium przypadku

A grandfather's care for the development of a terminally ill granddaughter. A case study

STRESZCZENIE

Międzypokoleniowa więź rodzinna zawiązana pomiędzy dziadkami i wnukami charakteryzuje się szczególnie silnym związkiem emocjonalnym. Przywiązanie wnuków do swoich dziadków kształtuje się w dużym stopniu na bazie potrzeb poznawczych i emocjonalnych, które wzajemnie się dopełniają. Dla dziadków możliwość uczestniczenia w wychowaniu dziecka może posiadać niebagatelne znaczenie, nawet jeśli wymaga ono dużo wysiłku. Tak dzieje się w sytuacji, gdy wnuk lub wnuczka są chore. Nieuleczalna choroba wywołuje wiele zmian w funkcjonowaniu rodziny, a gdy wkracza w fazę terminalną, utrudnia realizację podstawowych zadań rodziny, w tym także wychowania. To jednak nie oznacza, że bliscy dziecka zaprzestają swojej aktywności. Analiza przypadku, oparta na wypowiedzi uzyskanej w wywiadzie pogłębionym z dziadkiem pokazała, jak troszczy się on o dobro nieuleczalnie chorej wnuczki. Starając się o jej optymalny rozwój, dziadek wykorzystuje swoje doświadczenia wychowawcze, intuicję i znajomość potrzeb dziecka. Nie ustaje w swoich staraniach, mimo postępu choroby dziecka i innych trudności. Docenia rolę wsparcia edukacyjnego udzielanego dziecku, a jednocześnie dostrzega jego wady. Jest krytyczny, a jednocześnie życzliwy wobec członków rodziny. W centrum jego uwagi znajduje się wnuczka i troska o nią przewyższa wszelkie inne cele życiowe dziadka. Chore dziecko otrzymuje dzięki temu duże wsparcie, które pozwala mu zachować aktywność wbrew utrudnieniom chorobowym.

SUMMARY

The intergenerational relationship between grandparents and grandchildren is very emotional. Grandchildren's attachment to their grandparents is, to a great extent, based on grandchildren's cognitive and emotional needs which complement each other. The opportunity to participate in the child's upbringing may be of significant value for its grandparents, even though they sometimes have to make a big effort to be part of this process. It may happen when

the granddaughter or the grandson is ill. An incurable illness causes a lot of changes in the functioning of the family, and the terminal stage of the illness impairs the performance of basic family duties, e.g. the child's upbringing. However, it does not mean that the child's family becomes passive.

A case study based on data collected using the method of an in-depth interview shows how a grandfather cares for the wellbeing of his terminally ill granddaughter. He cares for her optimal development using his experience in raising children, intuition and the knowledge of the child's needs. He perseveres in his attempts, even though the illness progresses and other difficulties arise. He appreciates the role of educational support offered to the child but he also notices its disadvantages. He is critical of other family members. However, at the same time, he is nice to them. His primary focus is on his granddaughter and on care for her. Other life goals are of less importance. Thanks to it, the ill granddaughter receives strong support which allows her to remain active despite various limitations imposed by the illness.

Patryk Hałajczak

Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa
w Poznaniu

Seminarium indoktrynacji edukacyjnej?

Seminar of educational indoctrination ?

STRESZCZENIE

W mojej pracy dyplomowej na temat: „Rzymskokatolickie a naukowe podejście do seksuologii wobec formacji kandydatów do kapłaństwa” przeprowadziłem badania wśród kleryków trzech seminariów duchownych w Poznaniu, Warszawie i Gnieźnie. Jednym z jego celów było uzyskanie informacji w jaki sposób kandydaci do kapłaństwa rzymskokatolickiego w Polsce i formujący ich przełożeni traktują celibat, małżeństwo, seksuologię, ciało ludzkie i związaną z nim cielesność, oraz jak wygląda formacja i edukacja w tym zakresie.

W instytucjach seminaryjnych możliwe jest występowanie zjawiska nieprzekazywania pełnej wiedzy w badanej przeze mnie dziedzinie i jej zakresie. Placówki te charakteryzuje półotwartość, częściowa zamkniętość oraz częściowe ubezwłasnowolnienie i może dochodzić w nich (w pewnych formach i rodzajach kształcenia), do pomijania znacznych elementów

zdobyczy dzisiejszej psychologii, socjologii czy pedagogiki, co może prowadzić do uproszczenia i tendencji zejścia na tory indoktrynacji edukacyjnej.

Wyniki badania ukazują pewien zarys formy i metody edukacji przyszłych kapłanów w naszej ojczyźnie, która może przyczynić się do tego, iż w sposób niewystarczający kształtowana będzie nie tylko osobowość seksualna kleryków, ale mogą oni również być niedostatecznie przygotowywani i przygotowani do pełnienia funkcji wychowawczych, formujących i edukacyjnych w zakresie seksualności. Wyposażenie kleryków w zakres tej wiedzy zdaje się przerastać możliwości seminarium duchownego.

Wyniki sugerują, iż obecna forma edukacyjna może sprawić, że kandydaci do kapłaństwa mogą nie być w pełni gotowi, rozeznani, zdecydowani i wyedukowani do przeżywania swojej seksualności w celibacie. Klerycy (księża) mogą ją przeżywać, jednak w ściśle określony sposób, który nie zawsze pokrywa się z naukowymi odkryciami seksuologii, a jej odkrycia nie zawsze są sprzeczne z nauczaniem Kościoła.

Dla dobra edukacji i aby ustrzec się jej indoktrynacji istnieje w mojej opinii realna potrzeba zajęć z zakresu seksuologii w ośrodkach kształcących kapłanów, oraz potrzeba zatrudnienia pedagogów, psychologów i seksuologów do pracy wychowawczej i formacyjnej kandydatów do kapłaństwa w Polsce, zważywszy na fakt, że jest to w naszym kraju grupa mająca realny wpływ na edukację i formację całych pokoleń na wielu płaszczyznach i stopniach edukacyjnych poczynając od przedszkola po ośrodki uniwersyteckie.

Słowa kluczowe: formacja, edukacja, indoktrynacja, rzymsko katolicyzm, ksiądz, kleryk, seminarium duchowne, wiara, ciało, cielesność, seksualność.

SUMMARY

In my thesis, entitled „Roman Catholic and scientific approach to sexuology in the face of formation of the candidates to priesthood”, I conducted research among the seminarists of three seminaries in Gniezno, Poznań and Warsaw. One of the main aims was to gain information how the candidates to Roman Catholic priesthood in Poland and their principals regard the issues such as: celibacy, marriage, sexuology, human body and corporeality, as well as to familiarise with the formation and education in this range.

It is possible that knowledge of the researched area is not fully transmitted in seminary institutions. They are characterised by half-openness and partial incapacitation. Moreover, significant elements of present psychology, sociology or pedagogy might be omitted by the institutions, which may lead to simplification and educational indoctrination.

Research results reveal certain outline of the method and range of the seminary education in our country. This may lead to inadequate formation of the seminarists' sexual

personality, as well as to insufficient preparation to perform pedagogical and educational functions in the range of sexuality. Providing the seminarists with this kind of knowledge seems to surpass the seminaries' possibilities.

The results suggest that current form of education might make the young priesthood candidates not ready, discerned, decided and educated to experience their sexuality in the state of celibacy. The seminarists and priests may experience their sexuality, but in a strictly specified way, which is not always consistent to scientific discoveries in the field of sexuology, and these discoveries are not always in conflict with the teaching of the Church.

In order to avoid this educational indoctrination, in my opinion, there is a real need of studies in the range of sexuology in seminaries and the employment of pedagogues, psychologists and sexuologists to educate and form the priests-to-be in Poland, because it is a group of people in our country having a real influence on the education and formation of the whole generation on many educational levels, from kindergartens to universities.

Keywords: formation, indoctrination, Roman Catholic Church, priest, seminarist, seminary, religion, human body, corporeality, sexuality.

Roland Hegedűs

University of Debrecen, Hungary

The Hungarian little brother of PISA

SUMMARY

Our empirical data come from a nationwide quantitative student research in Hungary (N=1502). We have created a questionblock with 18 items and these items based on special literature.

Teresa Hejnicka-Bezwińska

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego
w Bydgoszczy

Zmienność związku pedagogiki z praktyką edukacyjną

Variability of the connection between pedagogy and educational practice

STRESZCZENIE

Odwołanie się do genezy pedagogiki przekonuje, że jedyną racją dla powstania i rozwoju pedagogiki jest wartość, jaką wnoszą jej dokonania do praktyki edukacyjnej. Posługując się kategorią interesów związanych z wiedzą (Jürgena Habermasa) możemy pokazać, że w polskiej tradycji dotyczącej związków pedagogiki z praktyką edukacyjną mieliśmy do czynienia z ujawnieniem się dominacji różnych interesów w poszczególnych koncepcjach pedagogiki i okresach rozwoju pedagogiki. Pokazanie różnorodności związków pedagogiki z praktyką edukacyjną stanowić będzie kontekst sprzyjający wyostrzeniu problemów związanych z profesjonalizacją zawodów opartych na studiowaniu pedagogiki jako dyscypliny naukowej.

SUMMARY

An analysis of the origin of pedagogy proves that the only reason for the emergence and development of pedagogy is the value that its accomplishments bring to educational practice. By using a category of knowledge-related interests (Jürgen Habermas) we can demonstrate that as far as Polish tradition relating to connections between pedagogy and educational practice is concerned, we could observe domination of different interests in particular concepts of pedagogy and periods of pedagogy's development. Illustration of the diversity of connections between pedagogy and educational practice will provide a context favourable for highlighting the problems connected with professionalization of professions based on studying pedagogy as an academic discipline.

Rodzina jako dobro (dla) edukacji seksualnej

Family as a good (for) sexual education

STRESZCZENIE

Celem wystąpienia jest ukazanie sposobów postrzegania rodziny traktowanej jako *dobro* (dla) edukacji seksualnej. Analizy te zostaną poprowadzone w oparciu o treści podręczników skierowanych do uczniów i uczennic uczestniczących w zajęciach: „Wychowanie do życia w rodzinie”. Odniesienie się do treści podręczników będzie się wiązać z krytycznym odczytaniem oraz interpretacją jawnych i ukrytych sensów nadawanych *rodzinie*. Rozważaniom na ten temat towarzyszy świadomość tego, że w dyskursie publicznym rodzina podlega szczególnej ochronie, a jej *dobru* nadaje się wysoką rangę.

SUMMARY

The aim of the presentation is to show the ways of perceiving a family treated as a good (for) sexual education. These analyzes will be conducted based on the content of textbooks addressed to students participating in the classes: "Family life education". Reference to the content of textbooks will be associated with a critical reading and interpretation of the explicit and implicit senses given to the family. Considerations on this subject are accompanied by the awareness that in the public discourse the family is subject to special protection, and its good is given a high rank.

Challenges of inclusive education in Albania: the gifted group of students from the teachers' perspective

SUMMARY

"After the collapse of the totalitarian socialist system, the challenges of formal education to be engaged in the development of a democratic society have been numerous. The huge role of teachers in educational policies is already theoretically and practically well-known. For Albania, inclusive education is a relatively new educational policy, which is facing numerous challenges. As Fuchs-Schindeln and Masella (2015) said, socialist education have long-lasting effects, so in Albanian society there are still challenges to overcome in order to create new goods of education. In order to bring this policy to life, it is very important to study the way that teachers which come from a socialist system see inclusive education. According to Declaration of Salamanca (1994), gifted students compose a category of children that should be involved carefully in to the education system. The aim of this study is to analyze the legal ground that supports the education of gifted students in Albania, as well as to explore the perception of teachers over the inclusive education policy that will be applied focusing on gifted students. The methodology used to gather data was a combination of the secondary data with the primary ones, gathered from the in depth semi-structured interviews with 19 Albanian teachers from districts of Durrës, Tirana and Kavaja. The data from the interviews have been analyzed through the thematic analysis, using the techniques of labeling, coding and interpretation. The authors conclude that the legal ground for supporting this group is not yet complete. Based on the analysis of teacher interviews it has been identified the need of teachers to identify gifted students and for a particular methodological preparation in accordance with their thinking patterns. This can be done through the continuing teacher education, especially through trainings about the inclusive education related to gifted students. Researchers identify the need for further studies to understand the prospects of gifted students in Albania and provide some suggestions for future studies."

Piotr Kostyło

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego
w Bydgoszczy

Education, socialization, and indoctrination – are schools good in spite of all?

SUMMARY

For quite a long time schools have not been immune to criticism from the philosophers of education, educational researchers, and practitioners. Pedagogies alternative to the main system of schooling have been elaborated and advocated by a growing number of thinkers, some of whom even suggest to abolish schools altogether. In the paper I discuss three main activities which in my view occur at schools: education, socialization, and indoctrination. For some reasons, they are inseparably connected with public schooling. I characterize the nature of those and put forward a thesis that as long as schools focus on education, understood as an introduction into critical thinking, the possible disadvantages of socialization and the probable threats of indoctrination will be attenuated. Independently of their weaknesses, schools remain the best places for introducing children into the space of reasons.

Blanka Kudlacova

Trnava University in Trnava, Slovakia

Hope in Education, or Education as Hope (The European Perspective)

SUMMARY

It cannot be stated that Europe is the cradle of education, however, it can be certainly stated that Europe takes the first place in providing education for all without distinction, it is the cradle of university that turned to a worldwide phenomenon. Therefore, it is logical that education is one of the important pillars of the European identity, something that makes Europe being Europe. Several European philosophers refer to present as to a post-educational era (Z. Bauman, 2006), end of education, etc. According to them, it is evidenced by the fact that there is domination of education without “deeper” and “broader” anchoring. We believed that the

more a human knows, the more they are a human, however, it turned out to be more difficult (J. Hábl, 2015). The well-known Czech philosopher J. Sokol (2014) talks about a morally illiterate generation; it is also possible to claim that the contemporary generation is the generation without historical memory (B. Kudláčová, 2016). The author of the paper discusses the essence of education at present, its meaning and whether it is still needed. She makes use of several examples from the past when education provided hope, bridged difficult periods and prepared new generations for life in the society. On the other hand, totalitarian regimes of the 20th century should not be forgotten when all educational systems got in the bondage of ideologies. The author's reflections reveal that despite occasional abuses of education and contemporary theses about post-educational fate of Europe it may be stated that never before have humans been so dependent on education as today, in the words of the Czech philosopher R. Palouš (1991) – time of education has come. Several questions arise: What is the essence of education? Is it still needed at all? If yes, what to and how to educate? How to understand education at present?

María-Jesús Martínez-Usarralde

Valencia University, Spain

Strengthening Comparative and International Education in Western Europe: Some Convincing Arguments and Signs of Identity

SUMMARY

The paper presents the development of Comparative Education in the most representative countries for this discipline in Western Europe, taking into account the diachronic evolution (from the initiatory texts of Jullien de Paris of 1718 or the writings of Sadler of 1900) and, especially, the synchronicity of the discipline from which our patents of committed intellectual activism have been perceived and have allowed the articulation of their current mapping.

To this end, reference will be made to some of the classic and renewed dilemmas that have prevailed over the decades as cross-cutting themes of interest for specialists in Comparative Education, and which have to do with issues related to denomination, its purposes of ideographic or nomothetic nature, its sometimes problematic entailment with International

Education, the significance acquired by lending and transferring policies in the current scenarios or the phenomenon of ever increasing globalization present in our educational reality, among others.

The paper also focuses on recognizing the possibilities and at the same time the limitations currently faced by "Comparative Education", in Cowen's words (2000), by working with the most idiosyncratic signs of identity in the discourse that presents with a view to its most immediate future projection in the coming years.

In this way, we want to focus on the reasons that support the importance of the discipline: the global evolution of the current supranational scenarios from a social, economic, cultural, etc., view; the state of education from the contribution of educational policies or the current situation of higher education in the context of the European Higher Education Area (EHEA) that, among other aspects, mark the good state through which the analyzed subject discipline transits.

Finally, the ratification of this statement is complemented by the firm consolidation of Comparative Education in the European context, alluding to the articulation of the societies created within it as well as to the magazines generated from them, with a notable impact on the rest of the world, thereby contributing to the dissemination of this discipline's aims related to the generation and dissemination of policies and practices from a comparative perspective.

Magdolna Nemes

University of Debrecen, Hungary

Early english in Hungarian shadow education

SUMMARY

"In my presentation, I would like to talk about an aspect of shadow education in Hungary. It is quite common that kindergarten children (aged 3-6/7) take part in after-class activities such as dancing, horse riding or language classes. I am going to talk about the possibilities for learning English at an early age, the socio-economic impacts and why Hungarian parents find early English important."

Ciało w przestrzeni oddziaływań edukacyjnych

The body in the space of educational impacts

STRESZCZENIE

W ostatnich latach problematyka skupiona wokół ciała i cielesności jest przedmiotem ożywionego dyskursu na gruncie nauk społecznych. P. Błajet zauważa, że w pedagogice przez szereg lat widoczne było zjawisko „unikania ciała”, co oznacza, że ciało było „wyłączane z przekazu pedagogicznego”, a jego „marginalizacja (...) stanowiła jedynie epizod bardziej ogólnego procesu deprecjacji pracy fizycznej i gloryfikacji działania intelektualnego”¹. Obserwowane przez wiele lat pomijanie ciała w pedagogice było niewątpliwie efektem filozoficznego zakorzeniania nauk o wychowaniu w duchu dualizmu kartezjańskiego, a efektem rozumienia cielesności w tym paradygmacie było to, iż przez szereg lat dyscypliny takie jak socjologia i pedagogika przyjmowały dychotomiczny podział na „psyche” i „soma”.

J.M. Cagigal uważa, że źródłem doświadczania i kształtowania się tożsamości jednostki nie jest jedynie jej psyche, co oznacza, że „człowiek cielesny nie powinien umykać żadnym problemom edukacyjnym i wychowania”². Prowadzi to do zwrócenia uwagi na potrzebę oddziaływań pedagogicznych, w których zostaje uwzględniona holistyczna wizja człowieka, jako istoty biopsychospołecznej. Taki integralny model wychowania należy oprzeć na działaniach służących wspomaganie rozwoju w aspekcie fizycznym, psychospołecznym i duchowym, którego elementem powinno być kształtowanie świadomości cielesno-emocjonalnej. Podejmowanie oddziaływań wychowawczych związanych z kształtowaniem tej świadomości już od najwcześniejszych lat życia dziecka, daje szansę, by późniejsza edukacja człowieka nie stała się tylko „reedukacją cielesną, umysłową i emocjonalną”³.

Celem wystąpienia będzie socjopedagogiczna analiza ciała jako dobra edukacji, które wymaga pedagogicznej interwencji zwłaszcza w okresie adolescencji, bowiem jest ono dla młodych ludzi ważną przestrzenią kształtowania się tożsamości. Podejmowanie takich oddziaływań wydaje się szczególnie ważne w rzeczywistości współczesnej, która oferuje różnorodne sposoby przeżywania cielesności. Pedagogiczne rozważania na temat cielesności

¹ P. Błajet (2006). Ciało jako kategoria pedagogiczna. Toruń: Wyd. Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, s. 7.

² J.M. Cagigal (1995). Kształcenie człowieka cielesnego, w: „Obszary permanentnej samoedukacji”, red. P. Lengrand, tłum. I. Wojna, J. Kubin, Warszawa: WSSP, s. 66.

³ Beata Przyborowska. „O granicach edukacji”, w: *Ciało, edukacja, umysł*, red. Piotr Błajet, Bydgoszcz: Oficyna Wydawnicza Epigram, 2010, s. 17.

zostaną wzbogacone przez prezentację wyników jakościowej analizy treści obrazów ciała prezentowanych w mediach.

SUMMARY

The problematics of this article is focused on social and pedagogical aspects of the anthropologically conditioned relationship between the body and the identity. A characteristic trait of contemporary culture, especially mainstream, is that it directly influences the process of identity formation of adolescents. That is why it becomes a key responsibility for educators and pedagogues to start a dialogue with current reality, to allow an adolescent to adequately and positively discover and experience their own body, which will then become a private resource and a social symbol providing them with information about individual identity.

Keywords: body, upbringing, mainstream culture, identity, somatic society

Edward Nycz

Uniwersytet Opolski

Działania tzw. instytucji drugiej szansy edukacyjnej wobec młodzieży trudnej i zaniedbanej

Activities of the so-called institutions of the second educational opportunity for difficult and neglected youth

STRESZCZENIE

Tekst przedstawia Ochotnicze Hufce Pracy (OHP), które są instytucją edukacji i rynku pracy w Polsce zajmującą się młodzieżą trudną oraz wykluczoną społecznie. Badania ogólnopolskie ukazują pozycje rodzinne, zawodowe i społeczne uczestników OHP w ostatnich 25 latach. Badania miały pokazać efektywność pracy instytucji w zmieniającej się rzeczywistości społecznej, politycznej i gospodarczej. OHP są instytucją drugiej szansy obejmującą młodzież opieką w sposób kompetentny i kompleksowy, koncentrują się wokół zapewnienia takiego wykształcenia młodym ludziom, aby nie doprowadzić do ich dalszego etapu wykluczenia społecznego, podejmować próby włączenia jej w dorosłe życie. Ważna jest rola kadry w pracy

z młodzieżą. Badania pokazują, że efekty tej pracy są pozytywne, a ponad połowa absolwentów uzyskuje stabilną pozycję zawodową i społeczną.

Słowa klucze: Młodzież, marginalizacja, instytucja, efektywność działania instytucji

SUMMARY

The text introduces Voluntary Labour Corps (OHP), which is an educational institution of the labour market in Poland. It sees about difficult, young people who are socially excluded. The research, which was carried out in the whole country shows family, professional and social positions of OHP's wards in last 25 years. The research was supposed to show the OHP's effectiveness of operations, which take place in the changing reality of social, political and economic life. The OHP can be treated as the Institution of the second chance, which embracing young people in a competent and complex way, concentrates on assuring such education to youths, which will not lead to further stage of the social exclusion. The Institution undertakes actions to include the youth in normal, adult life. Research shows, that the effects of this work are affirmative and more than half of the graduates obtain the stable position in professional and social life.

Keywords: The young people, marginalization, institution, the effectiveness of the activity of the institution

**Edukacja wobec kategorii rozwoju w pedagogicznej problematyce
wychowania w rodzinie**

**Education in the category of development in the pedagogical issues of family
upbringing**

STRESZCZENIE

W referacie podjęta jest problematyka rozwoju w odniesieniu do pedagogicznej problematyki wychowania w rodzinie z uwzględnieniem procesów edukacyjnych. Refleksja dotyczy udziału edukacji w aspektach rozwoju dziecka w rodzinie, rozwoju dorosłych w rodzinie oraz miejsca edukacji w metarefleksji nad rozwojem pedagogicznej wiedzy o wychowaniu w rodzinie.

SUMMARY

In the article deals with development issues in relation to pedagogical issues of family education including educational processes.

Reflection concerns the participation of education in aspects of child's development in the family, adult development in the family and space of education in metareflection on the development of pedagogical knowledge about upbringing in the family.

Key words: family, development, upbringing, education, child, adult, knowledge

Podmiotowość w edukacji wczesnoszkolnej – dobro (nie) osiągalne

Subjectivity in early education – good (not) achievable

STRESZCZENIE

Możliwości realizacji idei podmiotowości w edukacji nie są nowym obszarem badawczym. Z dotychczas prowadzonych eksploracji jasno wynikało, że każdy z trzech podmiotów (uczniowie, nauczyciele i rodzice) ma swoje, ważne miejsce w polskim systemie oświatowym. Czy rzeczywiście nadal tak jest? Czy podmiotowość jest dziś postrzegana jako dobro edukacji? Czy w edukacji wczesnoszkolnej jest dobrem osiągalnym?

Rozważeniu tych właśnie kwestii poświęcony zostanie referat.

Słowa kluczowe: podmiotowość, edukacja podmiotowa, uczniowie, nauczyciele, rodzice

SUMMARY

The possibilities of realizing the idea of subjectivity in education are not a new research area. From the conducted exploration it clearly showed that each of the three entities (students, teachers and parents) has its own important place in the Polish educational system. Is it still like that? Is subjectivity seen today as the good of education? Is it a good thing to achieve in early education?

Consideration of these issues will be devoted to the paper.

Key words: subjectivity, subject education, students, teachers, parents

Seven misconceptions of education according to Jacques Maritain

SUMMARY

The neo-Thomistic philosopher Jacques Maritain in his educational work „Education at the Crossroads“ (1943), which includes four lectures given at Yale University, organically presents a double vision, from which he develops his educational and philosophical considerations: the consciousness of values that make the person an universum and "absolute", connected with the sense of historical forms and needs. Transhistorical ideals must be translated into time structures. "Education at the Crossroads" deals with pedagogical issues in relation to the nature and objective of the human person, but in the function of requirements typical of modern civilization and education. Education is primarily a service to help human nature, which in man acquires its own developed form. Education is an extremely demanding art which, by its very nature, belongs to the sphere of morality and practical wisdom. Maritain identifies seven major mistakes or misconceptions in the theoretical reflection of education, however, it is transmitted directly to the wrong educational practice: 1. confusion of objectives with means, 2. an incomplete idea of the goal of education, 3. focusing the education on practice, 4. sociologism, 5. intellectualism, 6. voluntarism, 7. belief in the omnipotence of education. Our contribution presents and analyzes Maritain's education warnings, valid perhaps even more today than at the time they were written.

Anna Sadovska

Trnava University in Trnava, Slovakia

Towards pupils' prosociality and values

SUMMARY

Development of humanity, cooperation, empathy is supposed to be inseparable part of education. In Slovakia, this objective is fulfilled also through school subject Ethics Education. In our paper, we present the results of our research – the pupils' self-perceived prosocial behaviour and value orientation and some important correlations between them.

Katarzyna Smoter

Uniwersytet Jagielloński

Różnica i różnorodność jako dobra edukacji

Difference and variety as a educational goods

STRESZCZENIE

Celem wystąpienia jest ukazanie sposobu postrzegania kategorii: różnica i różnorodność na płaszczyźnie edukacji integracyjnej, edukacji międzykulturowej i edukacji antydyskryminacyjnej. Ujęte zostaną tutaj podobieństwa i rozbieżności występujące w tych dziedzinach/subdyscyplinach oraz obecne w nich sposoby „zarządzania” różnorodnością i różnicą. Wybór powyższych koncepcji jako obszarów analizy uzasadnia ukazywanie na ich gruncie różnorodności i różnicy jako dóbr edukacji - wartych wsparcia i ochrony.

SUMMARY

The aim of the presentation is to describe the perception of the category: difference and diversity at the level of inclusion education, intercultural education and anti-discrimination

education. I will show similarities and differences among these fields / sub-disciplines as well as the ways of "managing" diversity and difference that are present in them. The choice of the above concepts as areas of analysis justifies showing their diversity and difference as the goods of education - worthy of support and protection.

Joanna Torowska

Uniwersytetu Jagiellońskiego

**Pedagogika dziedzictwa kulturowego w edukacji XXI wieku
(wybrane zagadnienia i praktyki)**

**Pedagogy of Cultural Heritage in the 21st century Education
(some issues and practices)**

STRESZCZENIE

Artykuł ten jest złożony z części teoretycznej, wprowadzającej w założenia pedagogiki kultury – pedagogiki dziedzictwa, która obejmuje edukację regionalną i edukację na rzecz dziedzictwa kulturowego. Autorka przybliża ewoluujący charakter pojęcia „dziedzictwo” a następnie zestawia przesłanki teoretyczne pedagogiki dziedzictwa z tezami pedagogiki miejsca (w tym miejsca wspólnego) jako sprzyjającymi tworzeniu i odbudowywaniu relacji społeczności lokalnych.

W części drugiej autorka przedstawia krótki opis zrealizowanych i realizowanych wciąż projektów edukacyjnych z obiektami dziedzictwa kulturowego którymi są parki Krakowa.

W konkluzji akcentowana jest możliwość użycia innych lokalnych obiektów dziedzictwa kulturowego, które mogą służyć odbudowaniu tożsamości zbiorowych i wspólności, co stanowi poważne wyzwanie edukacji XXI wieku.

SUMMARY

The paper is composed of an introductory theoretical part which introduces cultural pedagogy-pedagogy of heritage which comprises regional education and education for cultural heritage. The author shows evolutionary character of a concept “heritage” and next compares it

to theoretical assumptions of pedagogy of heritage with issues of pedagogy of place (with a common place) as favourable for creating and rebuilding social bounds of local communities.

In the second part the author presents a short description of the conducted and still being conducted educational projects with cultural heritage objects which are Cracow's parks of a city.

In conclusion the possibility of using other local cultural objects is accentuated. The objects may serve both rebuilding the common identities and the commonality, which are serious challenges for the 21st education.

Alica Vančová

Maria Balážová

Univerzita Komenského, Bratislava, Slovakia

Game activities based on interdisciplinary knowledge

SUMMARY

The aim of this paper is to introduce the Program for the Development and Correction of Psychomotor Functions and Psychosocial Skills, which contains a set of aids and game activities based on interdisciplinary knowledge. This knowledge is primarily based on neuroscience, biomechanics of motion, special pedagogy, psychology and medicin

**Humanistyczne przesłanki dobrej edukacji przeciw praktycznie wdrażanym jej
kontrapunktom**

**On humanistic premisses of a good education against its practically implemented
counterpoints**

SRESZCZENIE

Autor wykorzystuje w artykule implikacje swoich studiów monograficznych nad tradycją pedagogiki, oraz nad najważniejszymi - jego zdaniem - inspiracjami z humanistyki współczesnej i nauk społecznych dla krytycznej filozofii edukacji. Do problematyki „dóbr” edukacyjnych, jako idei sterujących, Autor podchodzi rekonstruując postulaty wydobyte z literatury teoretycznej i historycznej, a zderzające się z typowymi praktykami szkolnymi, jako ich przeciwieństwem w różnych postaciach. Główne tezy przywołują samodzielnie odczytane i prezentowane w monografiach autorskich idee takich wybitnych postaci jak: Bachtina, Batesona, Baumana, Bourdieu, Eriksona, Gadamer, Giroux, Habermasa, Heideggera, Hessego, Kierkegaarda, Kmity, Radlińskiej, Suchodolskiego, etc. Szczególne odniesienie stanowią wymagania w traktowaniu i rozumieniu kultury, sposoby pojmowania przyszłości, podejścia do autorytetu, jakości komunikacji, rozwoju psychospołecznego i inne. Dla tej perspektywy jej kontrapunktami są m. innymi wizje szkoły jako stajni, sypialni, czy szkolenia dla rynku pracy oraz mechanizmy władzy w relacji nauczyciel - uczeń. Pozytywne konstrukty wyznaczają pojęcia: (1) relacja *versus* jako wychodząca poza zasadę alternatywy, (2) dynamika auto-rytu przejścia jako mechanizmu inicjacji, (3) kultury jako gleby symbolicznej o statusie niewidzialnego środowiska, (4) pedagoga jako strażnika braku, otwierającego przestrzeń impulsów desocjalizacji, (5) dramatycznego napięcia między poszukiwaniem pereł myślowych i realizacji pasji u człowieka przebudzonego a ustanawianiem presji na uległego i odtwórczego lunatyka, czy (6) radzenia sobie ze złożonością dwoistości strukturalnej w rolach pedagogicznych, co wymaga dostrzeżenia przełomu dwoistości w opisie wyzwań pedagogicznych. Wiodący przykład niezbędnej obrony dobra edukacji przed jego redukcjami pedagogicznymi stanowi idea ‘interesu przyszłości’, zasługująca na przywołanie i wymagająca opisu przynajmniej sześciu wariantów pojmowania teoretycznego oraz podejmowania i realizowania w praktyce idei „wychowania dla przyszłości”,

zwykle traktowanych oddzielnie, podczas gdy pełna idea 'przyszłości' wymagałaby realizacji ich wspólnie w ramach relacji wpisanej w wiążące je integralnie koło hermeneutyczne.

SUMMARY

In his considerations the author applies results of his monographic studies concerning pedagogical tradition and the most important, according to him, inspirations from the modern humanities and social sciences for the purposes of a critical philosophy of education.

His approach to the issue of educational „goods” as steering ideas is linked with a reconstruction of postulates taken out from a theoretical and historical literature, which are confronted with typical schooling practices as their counterparts in many forms. The main theses refer to the ideas, independently read and presented in author's monographic studies of such outstanding figures as: Bakhtin, Bateson, Bauman, Bourdieu, Erikson, Gadamer, Giroux, Habermas, Heidegger, Hesse, Kierkegaard, Kmita, Radlinska, Suchodolski, etc. A particular reference is made to requests concerning: treatment and understanding of culture, ways of perceiving the future, approach to cultural authority, the quality of communication processes, models of psychosocial development and others. For such a perspective its counterpoint is constituted by visions of school as horse stable or a dormitory or training place for labour market, together with power mechanisms in teacher – pupil relations. The positive constructs, contributed in these contexts are indicated by the concepts as: (1) the *versus* relation as going beyond the principle of an alternative, (2) the dynamics of autho-‘rite de passage’ as an initiation mechanism, (3) the culture as a symbolic ground having the status of an invisible environment, (4) a pedagogist as a guard of what is missing, enabling access to the space of desocialization impulses, (5) dramatic tension between search for pearls of thoughtful ideas with embodiment of passions of an awoken person in view of a submissive and reproductive moonlightwalker, or (6) successful dealing with a structural complexity of duality within pedagogical/social roles. A leading example of an indispensable protection of an educative ‘good’ against its pedagogical reductions is constituted by the idea of an ‘interest of future’, which requests and deserves at least six variations of theoretical understanding and practical implementation of the concept of ‘bringing up for the future’, usually treated separately, while its complete contexts would need carrying out of them together within a framework of the relationship inserted into the hermeneutical circle binding them together integrally.

Pożytki ze współzawodnictwa w edukacji, czyli pytanie o ucywilizowane formy rywalizacji

The benefits of competition in education, or the quest for the civilized forms of competition

STRESZCZENIE

Za pytaniem o ucywilizowane formy rywalizacji kryje się poszukiwanie uzasadnienia dla stosowania współzawodnictwa w edukacji jako środka w procesie kształcenia i wychowania.

Będzie temu służyć na początek prezentacja różnych znaczeń i odmian rywalizacji w różnych dziedzinach życia społecznego, w celu zdefiniowania jego cech dystynktywnych i opisanie jej obecności w przestrzeni edukacji.

Współzawodnictwo jako postulowana forma rywalizacji, z możliwością zastosowania w kształceniu i wychowaniu, zostanie następnie poddana zbadaniu w jej związkach z wiedzą i kompetencjami, z czasem wolnym oraz w relacji do współpracy.

Dalszym krokiem analizy będzie wskazanie jego mocnych i słabych stron, w tym ograniczeń oraz możliwości stosowania w różnych kategoriach wiekowych osób uczących czyli ogólnie mówiąc omówienie warunków jego optymalnego wykorzystania dla dobra uczestników edukacji.

W poszukiwaniu filozoficznego uzasadnienia współzawodnictwa – rozumianego jako ucywilizowana (czyli zdolna do spełniania roli edukacyjnej) forma rywalizacji – zakłada się, że pomocną okażą się dwie koncepcje etyczne: perfekcjonizm etyczny oraz utilitaryzm.

SUMMARY

With regards to the question about civilized forms of competition lies the search for the justification of the use of competition in education as a means in the process of instructing and upbringing children.

This will be the beginning of a presentation showing different meanings and variations of competition in various areas of social life, in order to define its distinctive features and describe its presence in the space of education.

The postulated form of competition and its possibility of application in education will then be examined in relation to knowledge and competences, considering a person's free time as well as in relation to cooperation with others.

A further step of this analysis will be to indicate strengths and weaknesses of competition with its limitations and the possibility of using it for various age groups of students, in other words, discussing the conditions of the optimal use of competition for the benefit of the participants of education.

In the search of a philosophical justification of competition - understood as a civilized (ie. capable of fulfilling the educational role) form of competition - it is assumed that two ethical concepts will prove helpful: ethical perfectionism and utilitarianism.

Edyta Zawadzka

Akademia Pedagogiki Specjalnej
im. Marii Grzegorzewskiej

Pedagogizacyjne oblicze edukacji

Pedagogisational face of education

STRESZCZENIE

Teza założeniowa referatu wyraża się w stwierdzeniu, że pomimo pozornie uwspólnionego definiowania edukacji, istniejące współcześnie, na gruncie naukowym i społecznym, jej obrazy cechują się (choćby częściową) heterogenicznością. Istotne poznawczo wydaje się zatem podejmowanie rozważań skupionych na charakterystyce kolejnych wariantów tej podstawowej dla pedagogiki i konstytuującej ją jako naukę kategorii.

Ramą teoretyczną prowadzonych analiz uczyniono koncepcje pedagogizacji rozpowszechnione w zagranicznym dyskursie naukowym, w którym jej ujęcia wykraczają poza spopularyzowane na gruncie polskim jej rozumienie jako działalności ukierunkowanej na budowanie kultury pedagogicznej rodziców poprzez wzbogacanie ich wiedzy na temat wychowania i rozwoju dziecka. W literaturze i badaniach reprezentujących wspomniany dyskurs akcentuje się raczej (nie tylko jednoznacznie pozytywne) społeczne jej konteksty oraz funkcje.

Celem wystąpienia jest eksploracja sensów i znaczeń wpisanych w edukację ujmowaną w perspektywie pedagogizacyjnej poprzez podjęcie zagadnień związanych m.in. z podmiotami ją

realizującymi, przypisywanymi jej funkcjami, formami i metodami jej urzeczywistniania oraz ich implikacjami rozpatrywanymi na poziomie indywidualnym i społecznym.

SUMMARY

The underlying thesis of the paper is based on the statement that despite the seemingly unified definition of education, its currently existing images are, on the scientific and social grounds, characterized by (at least partial) heterogeneity. Therefore, undertaking the considerations focused on the characteristics of the particular variants of this category, fundamental for pedagogy and constituting it as a science, seems to be of cognitive significance.

The concepts of pedagogization prevalent in foreign scientific discourse, in which the recognition goes beyond the understanding of it popularized in Poland as the activities aimed at building a pedagogical culture of the parents by enriching their knowledge on the upbringing and development of the child have been adopted as the theoretical frame of the conducted analyses. In the literature and studies representing the above discourse, the emphasis is put rather on its social contexts and functions (not only unequivocally positive).

The aim of the presentation is the exploration of the senses and meanings inherent in education recognized in the perspective of pedagogization by addressing the issues associated, among others, with the functions assigned to it, entities by which it is implemented, the forms and methods of its realization as well as their implications at the individual and social level.

Dialog międzykulturowy - dobro edukacji (?)

Intercultural dialogue – educational good (?)

STRESZCZENIE

Wśród wielu dóbr edukacyjnych dialog międzykulturowy stał się papierkiem lakmusowym odpowiedzialności polskich pedagogów. Mamy bowiem do czynienia z polaryzacją stanowisk. Akty prawne, regulujące funkcjonowanie polskiego systemu edukacji, stają się raczej wykładnią „narodowej dumy” niż otwartości, zaś praktyka edukacyjna zmierza raczej w stronę izolacji szkoły niż wyjścia naprzeciw wyzwaniom wielokulturowego świata. Jednocześnie istnieje szereg przykładów kapitału społecznego budowanego wokół idei dialogu międzykulturowego. Rozważaniom wokół tych zależności poświęcony będzie referat.

SUMMARY

Intercultural dialogue is one of the educational assets that serve as a litmus test for the responsibility of Polish educators. We have recently been witnessing a political divide in the area of education. Provisions which regulate the functioning of the Polish education system are expressive of ‘Polish national pride’ rather than open attitudes. Educational practice in turn adds to the isolation of Polish school instead of meeting the challenges of an increasingly multicultural world. At the same time, a number of stories can be provided in which social capital can be developed around the idea of intercultural dialogue. The paper is intended to elucidate on these determinants.